

DE STRAAT, NIET DE POLLS.

VERSLAG VAN EEN PRESIDENTIËLE SCHERTSVERTONING FRANKRIJK 2017



Gaëlle Roussigne

Dit artikel beoogt geen analyse van de Franse stemmen, noch van de programma's van de kandidaten. Het werd geschreven tussen de eerste en de tweede ronde van de Franse presidentsverkiezingen. Het brengt een getuigenis, een stem van een jongere die een ontluisterend beeld schept over de staat van de huidige Franse samenleving. De auteur is één van de trekkers van de beweging LES ENFANTS DE LA NASSE. Dit is een collectief dat ontstaan is n.a.v. de Franse werkwet en het protest daartegen.

Ik ben studente politieke wetenschappen in Parijs en beleefde de Franse presidentiële campagne vanuit het oogpunt van een jongere die slachtoffer was van een politie repressie tijdens een sociale beweging tegen de 'werk wet' (la loi travail). De door de staat uitgeroepen noodtoestand vergoelijkte het zwijgen opleggen van een maatschappelijke verontwaardiging met, tot dan toe, ongeziene harde middelen. Deze repressie momenten hebben een deel van de jongeren geradicaliseerd, en dit onder een regering die 'links' genoemd werd. Deze politieke hypocrisie past ook binnen de huidige hertekening van het politieke Frankrijk, of het nu in de stembokken is of verderop, binnen de strijd die zich ontwikkelt bij syndicale mobilisaties of bijeenkomsten van aanhangers. Deze Franse presidentiële verkiezingen bleken uitzonderlijk door de onzekerheid die ermee gepaard gaat, maar ook door het verloop van de kiescampagne, die meer weg heeft van een circus dan wel van een politiek debat.

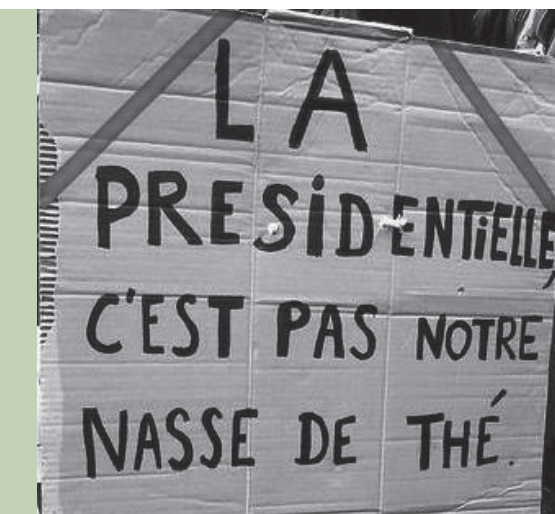


Photo prise par le collectif « Les enfants de la nasse » lors d'une manifestation contre le Loi travail en 2016

We kwamen terecht in deze presidentiële verkiezingen terwijl we keken naar een lange periode van uiteenvallen van de socialistische partij. Maar veel meer alarmerend, in een periode waar het discours van extreem rechts als een 'normale zaak' ging beschouwd worden. En, tenslotte, met de opbouw van een beweging die een « burgerbeweging » wou zijn rond de persoon van Jean-Luc Mélechon. Hoe deze campagne au sérieux nemen? Van schandalen naar allianties die dan opnieuw ontbonden worden, is ze niet meer dan een immense maskerade voor het onfatsoen van het huidige politiek systeem. Er was geen sprake van een debat met ideeën of politieke reflecties in het hart van de campagne. In de plaats daarvan kregen we een aaneenschakeling van 'vesten draaiers', beledigende voorstellen, revelaties van schandalen. Ik onthoud hierbij vooral: de 'fictieve jobs' en de beledigingen aan het adres van Justitie van 2 rechtse kandidaten, Manuel Valls die –weinig verrassend– het schip verlaat om Emmanuel Macron te vergezellen maar ook de journalisten die aangevallen werden tijdens de bijeenkomsten van François Fillon, het misprijzen van de kandidaat van de NPA op het TV platform « On n'est pas couchés » en de absurditeit van de media aanpak tijdens diverse evenementen.

Het is binnen deze absurde context dat de stemkwestie zelf zich ontwikkeld. Het is ongezien hoeveel mensen getuigen dat ze geen zin hebben om te gaan stemmen. Het leek alsof het mandaat van Hollande het liberale gezicht van institutioneel links bevestigd had bij diegene die er nog een beetje in geloofden in 2012. Het tijdperk Hollande nam elke valabele reden weg om een stem te geven aan institutionele partijen bij overtuigden. Meer en meer won de gedachte dat enkel 'de strijd tegen' iets oplevert. Deze overtuigden zien zowel Hollande, Valls, Macron, Cazeneuve als verantwoordelijken voor de installatie van een dominante liberale logica bij de socialisten de laatste 5 jaar. Er kwam een einde aan de illusie die de Franse socialisten bij het begin van de regeerperiode van Hollande nog konden opwekken. Dus, geen stem voor de PS a priori, voor een goed deel van de linkse bevolking: ze geloven er niet in, ze geloven er niet meer in.

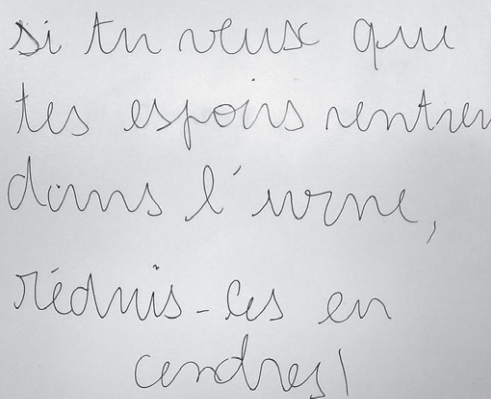
En dan is er Mélenchon. Met zijn 'Onderworpenen' maakte hij op een opmerkelijke manier werk van de heropbouw van links, daar waar de begrafenis van de socialistische partij plaats liet voor enkele positieve perspectieven. Met als voornamelijk instrument het republikanisme en het opnieuw opdissen van oude nationalistische symbolen, gaat Mélu- che op zoek naar de verovering van de middenklasse en de populaire klasse, met een goed uitgekiend programma en een innovatieve marketing. Naast een massa militanten die vastbesloten is om Frankrijk te bedelven onder zijn persoon, voor het geval de hologrammen niet zouden volstaan. Beetje bij beetje begonnen we bijna te geloven in dit sneeuwlawine effect en de mogelijkheid Mélu- chon in de tweede ronde te zien. Zeker op YouTube en internet ging het fel voor zijn campagne: we zien Mélenchon, we horen Mélenchon. En we horen mensen over hem praten en zien anderen hem ondersteunen.

MAIS QUAND MÊME, VOTER ?!

En dat is de essentie. Hoewel de NPA of het 'Onderworpen Frankrijk' van Mélenchon reële linkse voorstellen doen (die beiden vanzelfsprekend vatbaar zijn voor kritiek), hebben we nog altijd geen zin om te gaan stemmen. Deze 5 jaar van verdrukking, van vernietiging van publieke diensten, noodtoestand, islamofobie, politiestaat, hebben hun sporen

gelaten. We hebben gezien en gevoeld wat dat geeft, stemmen voor de tegenstanders van de financiën. We hebben het gezien en we gaan niet opnieuw dezelfde vergissing maken.

En we horen meer en meer, zelfs in de dominante media dat zich onthouden geen teken is van desinteresse, dat politiek niet altijd 'stemmen' wil zeggen, dat we het idee van « moeten » los moeten koppelen van het uiten van een politieke keuze. Thema's die tot dan onderbelicht of achterwege gelaten werden beginnen dan beetje bij beetje toch een plaats te krijgen in het politieke debat. Daarop zeggen we dat hier de kiemen gelegd worden voor een reële contestering van ons politiek systeem. En dan begint de contestering zelf zich te organiseren: het voor schut zetten van kandidaten tijdens carnaval, opschortingen van meetings omwille van schermutselingen, het 'ingouvernable France' dat van zich laat horen. De organisatie van Boycotte 2017 die weigert het spel mee te spelen en die stelt te handelen in de schaduw van de manifestaties, die de symbolen van het kapitalisme met de hamer bestrijdt en die carnivals organiseert om het electoraal circus wat beter te verteren. En de stemming begint in twijfel getrokken te worden, want het is net die stemming die het representatief systeem recht houdt. Met de overtui-



Si tu veux que
tes espoirs rentrent
dans l'urne,
réduis-les en
cendres!

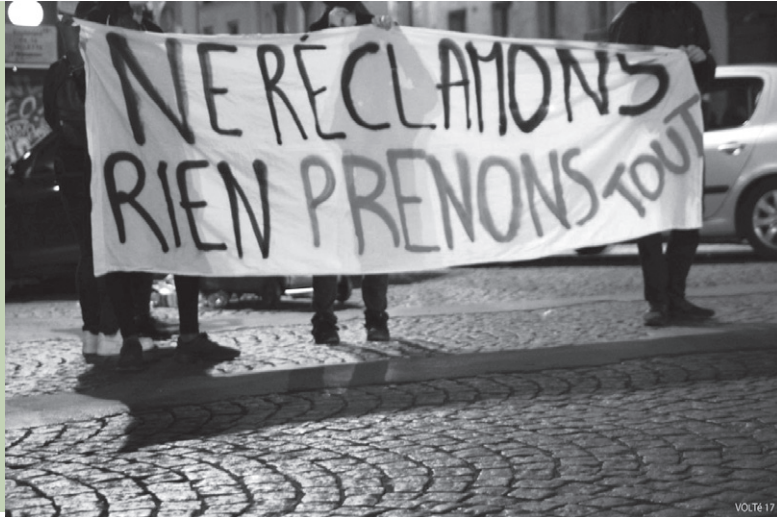
« La rue ou rien »

Chronologies indicatives : la rue contre les urnes

ging dat het genoeg is geweest, dat we ons niet meer gaan laten vangen met het legitimeren van professionelen die het economische en politiek beheer van onze levens overnemen. We eindigen zelfs met te stellen dat we dat kleine stemgebaar, dat zo weinig voorstelt, er maar bij nemen, zomaar, voor de 'fun'. Niet omdat we er in geloven. Neen. Neen, vooral omdat die 'burgerplicht' zover van ons verwijderd is geworden, dat het nog slechts een futiliteit voorstelt, in vergelijking met andere manieren waarop we deel kunnen nemen aan het collectief leven. « Laat ons dus maar gaan, het kan nog leuk worden ». « En het laat toe de kosten van een antikapitalistische campagne terug te laten betalen, of een tweede ronde Mélenchon /Le Pen te hebben, dus waarom niet? » Er wordt zelfs gesteld dat sommigen zouden durven gaan stemmen.

Deze presidentiële campagne is het einde van een partijpolitiek landschap dat reeds 20 jaar bestaat. Het is het einde van een afwisseling tussen twee liberale partijen. Het is het einde van een geloof in de klassieke kaders van politieke actie voor een groot deel van de jongeren. Het is ook de opkomst van een nieuwe linkse kracht rond de figuur van Jean-Luc Mélenchon, rond de verdediging van een sterke staat, de in vraagstelling van de Europese verdragen en de bekommernis voor het milieu. Maar ook het voorstel voor een verplichte burgerdienst, waarvan een deel militair, een valorisatie van het werk van de (buurt) politie en een ambigue buitenlands beleid.

De resultaten, juist gepeild door privé ondernemingen, vormen de start van één van de meest onaangename periodes van de recente Franse geschiedenis, waar de tegenstellende analyse discours zich aaneenrijgen. Met een zogenaamd 'open Frankrijk', dat van stedelijke en grote gemondialiseerde metropolen en dus stemmend voor een gemodereerde Macron. Naast dit van een plattelands, gesloten, racistisch Frankrijk dat zich tot 'extremen' bekeert. We zien, in galop, de minimalisering van de sociale zaak komen via Macron, de normalisering van zijn neo-liberaal discours, het niet erkennen van het gevaar dat ook hij vertegenwoordigt. Want daar tegenover staat een belangrijke dreiging waarvan we een voorsmaak kregen vorige lente, met een kaphoofd politie die de hele nacht manifesteerde op de Champs Elysées terwijl ze racistische slo-



gans scandeerden, in alle vrijheid. We hebben de repressie in de steden meegeemaakt wanneer er protest was tegen de COP21, we werden gearresteerd omwille van ons protest tegen de hervorming van de arbeidswet die een toekomst van uitbuiting riskeerde. We hebben gezien wat dat geeft, een autoritaire oligarchie.

En we weten dat het met Marine Le Pen van dat gaat zijn, zelfs erger. En we weten dat het met Macron het vervolg van hetzelfde verhaal zal zijn, met het likken van de hielen van de financieel-economische wereld, de belofte alle fietsen te verbinden met smartphones en kind van de rekening te worden als onze ouders minder vermogend zijn of we zelf de ambitie niet hebben het tot miljonair te schoppen.

De verkiezingsresultaten geven echter ook ruimte en voedsel voor een meer stimulerende periode. Want het « republikeinse front » is niet langer een optie voor de meerderheid. 'Les Insoumis', 'les Ingouvernables', de verontwaardigden, de ongehoorzamen, iedereen die weigert te kiezen tussen de pest en de cholera roepen op om te investeren in de stem van de straat, in de stem van de gewone bevolking. Los van één of andere stemming. Wanneer een presidentsverkiezing leidt naar een oproep om de straten in te nemen, betekent dit dat er iets belangrijks beweegt. Iets wat het huidige politieke representatieve systeem in vraag stelt. En daarom kan deze periode ook juist mooi worden. Dus, ver van de stemhokken, leeft de straat. En hoe!

Sortir de la Nasse !

Pour une contre-campagne présidentielle



Episode n°1